
SPOETNIK

Een online cursus web 2.0 voor bibliotheekmedewerkers

Alice DOEK

Hoofd Informatiediensten, Bibliotheek Universiteit van Amsterdam

▪ Bij de Bibliotheek van de Universiteit van Amsterdam is in 2008 een online cursus in nieuwe webtoepassingen georganiseerd. Bibliotheekmedewerkers hebben op deze manier praktische kennis en ervaring opgedaan met web 2.0, en nagedacht over de toepassing ervan in hun werk. Onder de naam *Spoetnik* werd de cursus gebaseerd op het bestaande concept *23things*. Enkele tientallen medewerkers hebben *Spoetnik* geheel gevolgd en waren enthousiast over inhoud en vorm. Mede dankzij deze cursus kunnen diensten gebaseerd op web 2.0 aan de bibliotheek worden opgezet. Drie andere universitaire bibliotheken in Nederland borduren voort op *Spoetnik*. De lezing gaat in op de succesfactoren.

▪ Une formation en ligne sur les nouvelles applications du web a été organisée en 2008 à la bibliothèque de l'université d'Amsterdam. Les collaborateurs de la bibliothèque ont ainsi acquis la connaissance et l'expérience pratiques du web 2.0, et ont réfléchi à la manière de l'appliquer dans leur travail. Sous le nom de *Spoetnik*, le cours était basé sur le concept existant *23things*. Quelques dizaines de collaborateurs ont suivi entièrement *Spoetnik* et se sont montré enthousiastes par sa forme et son contenu. Grâce à ce cours, de services basés sur le web 2.0. ont pu être développés à la bibliothèque. Trois autres bibliothèques universitaires aux Pays-Bas imitent la formation *Spoetnik*. L'article envisage les facteurs de succès.

Dit artikel gaat niet over de *Spoetnik* die 42 jaar geleden door de toenmalige Sovjet-Unie de ruimte in werd gestuurd, maar over een online cursus in sociale webtoepassingen¹. De Bibliotheek van de Universiteit van Amsterdam lanceerde deze cursus in februari 2008. Ik ga in op het cursusprogramma, op wat het van de deelnemers heeft gevraagd, wat het hen heeft gebracht en op de spin-off die *Spoetnik* heeft gehad in Amsterdam en daarbuiten. Het is geen verhaal van louter succes. Ik zal ook eerlijk zijn over wat achteraf gezien - beter had gekund.

Bibliotheekorganisatie

Maar eerst wil ik de organisatie waar deze cursus plaatsvond kort aan u beschrijven en ook de plaats die *Spoetnik* heeft in het geheel van onze ambities. Die organisatie is de Universiteit van Amsterdam, afgekort UvA. De UvA is met 7 faculteiten en ongeveer 25.000 studenten een van de grotere universiteiten in Nederland. De Bibliotheek van de UvA is een samenstelling van de centrale universiteitsbibliotheek met de magazijnen, een afdeling bijzondere collecties en 20 bibliotheeklocaties verspreid over de stad. Sommige locaties vallen onder facultair bestuur; de meeste onder bestuur van de bibliothecaris. Samen zijn bij de bibliotheeklocaties van de UvA ongeveer 250 mensen in dienst. Systemen zoals catalogus, website en linkresolver hebben we gemeenschappelijk.

Informatiediensten

De afdeling Informatiediensten van deze hybride organisatie heeft een aantal taken op het gebied van in- en externe communicatie, dienstverlening en scholing.

Communicatie is onze eerste taak. Doel ervan is dat onze doelgroepen goed weten wat de UvA-bibliotheek is en doet. Middelen daarvoor zijn de website, nieuwsbrieven en foldercampagnes.

De tweede taak is het zodanig inrichten van de dienstverlening dat klanten vlot kunnen vinden wat van hun gading is. Dit omvat bijvoorbeeld verbeterprojecten voor onze website en rond de federatieve zoekmachine die we in Amsterdam "de *Digitale Bibliotheek*" noemen. Onlangs heeft de UvA-bibliotheek besloten over te gaan van OCLC-Pica naar een ander bibliotheekstelsel en dus ook naar een andere publiekscatalogus. Wij zijn als afdeling nauw betrokken bij het inrichten en vormgeven van die catalogus, opdat klanten hierin zelfstandig hun weg vinden. Maar we weten dat we in deze taak nooit volledig zullen slagen. Bijvoorbeeld omdat we onze klanten nooit goed genoeg kennen en omdat niet iedereen dezelfde ondersteuning nodig heeft. En last but not least: we zijn we voor een groot deel afhankelijk van systemen die door derden worden geleverd en die we dus niet goed kunnen beïnvloeden.

Daarom hebben we nog een 3de taak: het bevorderen van de zelfredzaamheid van onze klanten. Bijvoorbeeld door het aanbieden van handleidingen, informatievaardigheids cursussen en online demo's. Ook hierin bereiken we nooit hemaal het

einddoel. Onze gebruikers zien niet altijd het nut en de zin van deze cursussen en demo's, of vinden gewoonweg niet de tijd om hun vaardigheden op peil te houden. Er zijn er die liever naar een bibliotheekbalie lopen en het hen ter plekke laten uitleggen door een medewerker.

Daar komt onze 4de taak in het vizier: de scholing van bibliotheekmedewerkers die in de directe dienstverlening werkzaam zijn. Van hen verwachten we dat ze in staat zijn om onze producten en diensten goed uit te leggen en te adviseren bij de zoektocht naar relevante informatie. Daarover straks meer.

Tenslotte, voor de klanten die dus thuis of op hun eigen werkplek onze diensten gebruiken en voor wie de fysieke balie en de aanspreekbare bibliotheekmedewerker ver weg kunnen zijn, is er de virtuele informatiebalie, *UBAcoach* genaamd. Deze virtuele informatiebalie is 40 uur per week open en verstrekt informatie, hulp en advies via e-mail en chat.

Dat ik deze taak als laatste noem wil niet zeggen dat die het minst belangrijk is. Integendeel: we volgen heel nauwkeurig wat er gebeurt in deze virtuele informatieverstrekking. We halen er regelmatig suggesties uit waardoor we onze communicatie en scholing aan zowel klanten als medewerkers verder kunnen verbeteren.

Scholing

Sinds 2005 verzorgen we een regelmatige scholing van bibliotheekmedewerkers in de directe dienstverlening. Dat is een heel diverse groep. Lang niet iedereen heeft een bibliotheekopleiding gevolgd en voor sommigen die dat wel gedaan hebben is het al lang geleden. Alle onderwerpen die voor informatieverstrekking aan klanten van belang kunnen zijn, komen in aanmerking voor dit cursusprogramma. Zo hebben we cursussen van 2 à 3 uur verzorgd rondom het gesprek met de klant, algemene zoektechnieken, de catalogus, de *Digitale Bibliotheek*, e-books, elektronische tijdschriften, *Web of Science*, vakspecifieke bibliografische databases, de website en internetzoekmachines. De cursussen zijn altijd praktisch van aard: korte uitleg wordt gevolgd door een demonstratie en vervolgens een opdracht waarmee men zelf aan het werk gaat.

In dit kader past ook *Spoetnik*. Vóór *Spoetnik* waren de cursussen altijd klassikaal van opzet. We evalueren onze cursussen voortdurend en de deelnemers reageren er vrijwel altijd positief tot zeer positief op. Wel horen we vaak dat deelnemers te weinig gelegenheid vinden om de ver-

worven kennis en vaardigheden in de dagelijkse praktijk op peil te houden.

23things

In het najaar van 2007 maakten we op het congres *Internet Librarian* in Londen kennis met een online cursus genaamd *Learning 2.0* ofwel *23things*. Het initiatief voor deze cursus kwam van Helene Blowers van een grote openbare bibliotheek in Virginia in de Verenigde Staten². *23things* was een cursus over allerlei toepassingen op Internet die de afgelopen jaren bekend zijn geworden onder de verzamelnaam web 2.0. Met nieuwe toepassingen bedoelen we onder andere RSS, bloggen, wiki's, social bookmarking, profielsites en podcasting. Enkele kenmerken van deze toepassingen zijn:

- ze hebben betrekking op online communiceren, online delen en online samenwerken,
- ze passen vaak bij elkaar en kunnen geïntegreerd worden: weblogs en wiki's kunnen bijvoorbeeld RSS genereren; in weblogs kunnen websites vanuit een social bookmarkingsite aanklikbaar worden gemaakt; in sociale netwerken kunnen foto's uit *Flickr* geëxposeerd worden,
- er is geen technische kennis voor nodig om ermee te publiceren,
- er is geen andere software nodig behalve een browser.

Rob Coers, een zelfstandig adviseur en trainer in Nederland, was al bezig het Amerikaanse programma te vertalen met de medewerkers van Nederlandse openbare bibliotheken als doelgroep.

Web 2.0-toepassingen waren niet nieuw voor ons als afdeling, maar het idee om bibliotheekmedewerkers er op een systematische en toch speelse manier mee te laten kennismaken was wel nieuw en heel aantrekkelijk.

Waarde van web 2.0 voor de bibliotheekmedewerker

Waarom zijn deze nieuwe webtoepassingen belangrijk voor bibliotheekmedewerkers?

Omdat klanten er al mee werken. Zij publiceren hun zelfgemaakte producten zoals foto's op websites. Ze reageren op elkaars blogs. Ze gebruiken *Wikipedia* als informatiebron. Ze profileren zichzelf via *LinkedIn* of *Facebook* en komen zo in contact met studiegenoten of werkgevers. Ze werken met elkaar en hun docent samen aan een *Google Docs*-document of via een wiki. In-

formatiemedewerkers die dicht bij de klant staan, moeten op de hoogte zijn van deze nieuwe informatie-instrumenten, om de klant goed te kunnen ondersteunen als dat nodig is.

Informatieaanbieders in bibliotheekland spelen in op de web 2.0 trends. Zij presenteren bijvoorbeeld een RSS-knop in hun databases. Dan spreekt het vanzelf dat bibliotheekmedewerkers de mogelijkheden van zo'n RSS-knop aan gebruikers kunnen uitleggen.

Een derde belang is dat medewerkers de meerwaarde van deze verschijnselen voor onze eigen dienstverlening gaan zien: voor de communicatie over die dienstverlening en voor bijvoorbeeld gebruikersondersteuning en voorlichting.

Navolging

Het lag voor de hand dat we de Nederlandse cursusvertaling van Rob Coers ook aan onze medewerkers zouden aanbieden. Maar met die vertaling van *23things*, *23dingen* genaamd, konden we bij nader inzien toch niet goed uit de voeten³. Ik noem een paar redenen:

Het programma was met 23 weken vrij lang. Wij wilden dezelfde onderwerpen aanbieden, maar in kortere tijd. We wilden meer toespitsing op de universitaire omgeving, meer toepassingen en voorbeelden voor de wetenschappelijke gebruiker. We wilden een iets serieuzer toon aanhouden en meer instructie geven. Kortom, we besloten tot een eigen navolging van *23things* en we vroegen en kregen daarvoor toestemming van Helene Blowers.

Formule van Spoetnik

De formule van *23things* en dus ook de formule van *Spoetnik* is: nieuwe toepassingen ontdekken door ze zelf te gebruiken, erover na te denken en erover van gedachten te wisselen met collega's. Door alles zelf in praktijk te gebruiken, moet de stof goed beklijven.

De naam *Spoetnik* reflecteert die formule. Het is een acroniem voor *Snel Programma voor het Online Ervaring opdoen met Toepassingen die Nieuw zijn op Internet; grijp die Kans*. Een gekunsteld acroniem, maar wel een naam die werkte. *Spoetnik* is bovendien Russisch voor reisgenoot. De cursus was bedoeld als een traject dat je samen met anderen onderneemt.

De lancering van de originele *Spoetnik* in 1957 bracht een ware crisis teweeg in de Verenigde Staten. Men ervaarde opeens een "missile gap", een achterstand in de technologie. Ze liepen

achter op de Sovjets! Onze *Spoetnik*-cursus was bedoeld als een inhaalslag, een manier om bibliotheekmedewerkers weer bij te brengen. *Spoetnik* begon al snel rond te zingen in onze organisatie, de naam maakte kennelijk heel nieuwsgierig.

Nu de opzet van de cursus. De vorm was die van een weblog. Elke week plaatsten we een nieuw bericht, dat de stof voor die week bevatte. Deelnemers lazen daarin de uitleg over de toepassing, waar die nuttig voor is, sprekende voorbeelden uit de bibliotheeksfeer en een opdracht. De cursus duurde 13 weken en uiteindelijk stond alle stof dus in 13 berichten op de *Spoetnik*-blog. We schatten in dat men gemiddeld 1 à 2 uur per week nodig zou hebben. Wij zijn eind januari 2008 met de cursus begonnen, er waren halverwege 2 pauzeweken en in mei was *Spoetnik* afgelopen.

Een van de eerste opdrachten was om zelf een blog te starten en het adres door te geven aan de cursusleiding. De *Spoetnik*-site verwees op den duur naar de blogs van alle deelnemers. Zo konden deelnemers zien wie er nog meer meedeed en zo kon men de nieuwe berichten van de collega's lezen. Voorbeelden van de opdrachten:

- organiseer je eigen favoriete websites in *Delicious*,
- maak kennis met een profielsite en noteer je ervaringen op je blog,
- breng op je blog een RSS-feed aan met bronnen die voor je werk interessant zijn,
- catalogiseer een deel van je eigen boekenbezit in *Librarything* en toon dit door middel van een widget op je blog,
- werk samen met collega's via een wiki aan een handleiding en vertel erover op je blog.

Het eigen weblog moest een soort showcase worden van wat ieder had geleerd, ofwel in onderwijsvormen: een digitaal portfolio. Juist bij het onderwerp web 2.0 bleek het erg voor de hand te liggen om het leertraject persoonlijk en online vorm te geven.

Van tevoren stelden we een beloning in het vooruitzicht. Onder de deelnemers die de cursus zouden voltooien, zouden we een iPod verloten. Misschien vindt u het erg Nederlands om mensen op deze manier te prikkelen, maar in de Amerikaanse *23things*-cursus kreeg iedereen aan het eind een mp3-speler. Dus het typisch Nederlandse van onze aanpak was nu juist dat er slechts één iPod te vergeven was.

Deelname

Wij mikten bij de aanvang vooral op baliemedewerkers en vakreferenten en we hoopten op ongeveer 40 aanmeldingen. De publiciteit was op alle bibliotheekmedewerkers gericht. De cursus werd niet verplicht gesteld, omdat dit afbreuk zou doen aan de motivatie.

Tot onze verbazing bleek dat er maar liefst 132 mensen de cursus geheel of gedeeltelijk gingen volgen, waaronder ook catalografen, magazijnmedewerkers en teamleiders. 132 blogs waren het gevolg. Daarvan haakten er gedurende de cursus wel veel af. Uiteindelijk hebben 24 mensen de eindstreep gehaald door alle opdrachten te doen. We vermoeden ook dat de anderen lang niet allemaal echt afhaakten. Een flink aantal deelnemers doorliep het programma maar had kennelijk geen tijd, zin of gelegenheid om erover te bloggen. Dat valt af te leiden uit de raadpleegstatistieken:

De cursussite trok in de periode januari tot en met mei ca. 40.000 hits. In de eerste week waren dat er bijna 3.000, in de laatste week nog meer dan duizend. Zelfs in de twee ingelaste pauzeweken waarin geen nieuw onderdeel verscheen, waren er wekelijks ongeveer 1.500 hits.

Succesfactoren

Een paar factoren hebben het succes van de cursus vergroot: het feit dat zovelen vanuit diverse locaties en geledingen van de UvA-bibliotheek elkaar door middel van *Spoetnik* online tegenkwamen. Mensen die elkaar zelden hadden ontmoet, reageerden op elkaars blog, werden vrienden en hielpen elkaar. Mensen die elkaar wel kenden probeerden elkaar soms te overtreffen door een nog professioneler uiterlijk van hun blog of door nieuwe "widgets" uit te proberen. Een deel van de leerervaringen werd dus door de deelnemers zelf aangestoken.

Er hoefde vrijwel niets georganiseerd te worden. Er waren geen bijeenkomsten, iedereen kon de cursus op een voor hem of haar geschikt moment volgen.

Voor sommigen was dat moment's avonds of in het weekend. Omdat ze er overdag niet aan toe kwamen, maar vaak ook omdat ze de stof zo interessant vonden dat het een beetje een verslaving werd.

Binnen onze afdeling waren er twee mensen een deel van hun tijd bezig met de ondersteuning van de deelnemers. Dit gebeurde via e-mail, via een chatbox op de *Spoetnik*-site, en één enkele keer via telefoon of ter plekke. Gaandeweg de cursus

bleek dat sommigen zo leergierig en gretig naar kennis waren, dat zij ingewikkelde vragen stelden waar we geen antwoord op paraat hadden en ook geen tijd om het goed uit te zoeken. Daarvoor hebben we een *Google Forum* ingericht: een eigen plek waar deelnemers die dieper op technische zaken in wilden gaan, elkaar konden ondersteunen.

Wat beter had gekund

Het online karakter van de cursus had ook een groot nadeel. Mensen die in roosterdienst werken of met veel collega's op een kamer, kwamen er soms nauwelijks aan toe om de stof goed door te nemen. Na afloop van de cursus is voor een specifieke groep een oefenochtend georganiseerd. Op die ochtend heeft men onder leiding van gevorderden de moeilijke onderdelen nog eens doorgenomen. Dat heeft heel goed gewerkt. Maar we adviseren bibliotheken die dit gaan herhalen om te zorgen dat de leidinggevendenden voor iedere deelnemer tijd inplannen om er geconcentreerd aan te kunnen werken, bijvoorbeeld gecombineerd met af en toe een oefenuur onder begeleiding. Het is dan wel een inbreuk op het pure online karakter, maar kennelijk geven sommigen mensen er toch de voorkeur aan om te leren doordat een ander iets voordoet, of in directe samenspraak met een ander.

Het aantal afhakers had waarschijnlijk ook kleiner kunnen zijn door meer begeleiders in te zetten. Zeker de eerste twee maanden hadden de ondersteuners hun handen vol aan de begeleiding van de meestal zeer enthousiaste deelnemers. Daardoor was er te weinig tijd om om te zien naar de mensen die achter gingen lopen, om hen eventueel over een dood punt heen te helpen en om hen aan te moedigen door te gaan.

Reacties van deelnemers

Na afloop is onder de deelnemers een enquête gehouden. Van de 42 respondenten op deze enquête noemde 95% de cursus zinvol tot zeer zinvol. 40% heeft er per week maximaal 2 uur aan besteed, 24% besteedde méér dan 4 uur. Tweederde vond de moeilijkheidsgraad van gemiddeld niveau.

Al snel na de start bleek dat een groot aantal deelnemers *Spoetnik* niet alleen maar als een gewone cursus beleefde, maar ook als

- podium, een mogelijkheid tot het exposeren van creativiteit, literair talent, technische kennis en vaardigheid,

- een feest, namelijk een manier om met bekende en onbekende collega's informeel in contact te komen,
- een spel, bv. in het ontmaskeren van de anonieme deelnemers,
- een strijd om nog veel meer dan de anderen te ontdekken over allerlei toepassingsmogelijkheden; het werd voor sommigen een *battle of the blogs*.

Deze secundaire en hier en daar zelfs verslavede effecten waren niet beoogd maar natuurlijk zeer welkom. De *Spoetnik*-site toonde via RSS elk moment van de dag alle berichten die zojuist op deelnemersblogs waren gepubliceerd. Dit bleek een makkelijke manier om te zien wat anderen hadden geleerd en een manier om zelf ook besmet te raken met het "Spoetnik"-virus.

Zoals het hoort in een goede enquête was er ook gelegenheid om nog verdere opmerkingen te maken. Ik laat ze hierbij voor zichzelf spreken.

"Ik heb het heel erg leuk gevonden en zal het missen. Ik hoop dat er nog eens een vervolg op komt."

"Ik vond het een geweldige leuke tijd met Spoetnik, heb erg veel geleerd en vond het ook steeds leuk om de blogs van anderen bij te houden!"

"Ik vond het alvast een aangename ontdekking van deze nieuwe wereld."

"Zinvol, vooral om te weten wat er in de wereld van 2.0 te koop is, niet zozeer om dat zelf allemaal te gaan gebruiken. Maar je moet toch op de hoogte zijn van alles waar je publiek zich mee bezighoudt."

"De uitwisseling via de blogs was zeer zinvol!"

"Misschien kunnen we met een groep geïnteresseerden nog eens nader bekijken hoe we web 2.0 toepassingen in ons werk binnen de bibliotheek kunnen integreren."

"Ik bedank jullie van harte voor deze verfrissende onderdompeling."

"Het blijft nog een beetje moeilijk om dit nu te implementeren in de bibliotheekwereld maar ik wil het alvast proberen."

"Het was een prima cursus! Helder, vernieuwend, duidelijk en voldoende ondersteunend. Lijkt me voor herhaling vatbaar als web 3.0 meer vorm heeft gekregen."

Evaluatie

We constateren dat *Spoetnik* bij de deelnemers de bekendheid met en de vaardigheid in het omgaan met webtoepassingen sterk heeft vergroot. Ik vermoed dat het voor veel deelnemers de eerste keer was dat ze iets publiceerden op internet. Wat een geweldige ervaring is het dan dat je zonder tussenkomst van een ICT-afdeling

een website kunt maken met jouw teksten, foto's en geluidsbestanden en dat anderen erop reageren!

In november 2008, enkele maanden na afloop van het Amsterdamse programma hebben we op verzoek van de deelnemers een symposium georganiseerd onder de titel *Sinds Spoetnik*. De stof was toen al enige tijd bezonken. Het was tijd om terug te blikken op wat we geleerd hadden en met elkaar te praten over wat we er in de praktijk mee gaan doen. In groepen hebben de deelnemers zich gebogen over een paar discussievragen en via een *Google Doc* is een gezamenlijk verslag gepubliceerd. Hier enkele fragmenten uit dat verslag.

"Wat hebben we geleerd?"

Een blog is een flexibel medium in vergelijking met een traditionele website. Voor vakreferenten is het daardoor interessant om te gebruiken bij informatievoorziening.

Met RSS haal je informatie of nieuws naar je toe, maar het kan bijvoorbeeld ook gebruikt worden voor collectievorming. *Flickr* kan ook gebruikt worden als intern fotoboek.

Met behulp van *Twitter* kun je snel vragen beantwoord zien, mits je een flinke vriendengroep hebt."

"Welke ideeën hebben we over nieuwe diensten?"

- We kunnen catalogusgebruikers de gevonden publicaties laten taggen.
- podcasting of filmpjes op YouTube inzetten als instructiemiddel.
- een blog met RSS-functie inzetten in plaats van een traditionele nieuwsbrief voor medewerkers van de faculteiten en als informatiebron voor studenten en andere klanten.
- in onze huidige website meer web 2.0-toepassingen gebruiken. Bv. een wiki-encyclopedie voor bibliotheekgebruikers met tag-mogelijkheid.
- fora gebruiken bij projecten."

"Hoe kunnen we digitale dienstverlening verbeteren?"

- door bv. meer visuele instructies in de vorm van filmpjes of screencasts voor de klanten.
- Google-achtige portalen naar specifieke informatie met betrekking tot bibliotheekdiensten.
- het aanbieden van associatieve zoekfuncties via tagclouds.
- meer beeldmateriaal in de vorm van boekomslagen in de catalogus, zoals *LibraryThing* heeft, en door minder onderscheid tussen materiaalsoorten.

- door als bibliotheek virtueel aanwezig te zijn in de leer- en werkomgeving van studenten/medewerkers."

Resultaten

De resultaten van *Spoetnik* en het symposium beginnen hier en daar al zichtbaar te worden. Er wordt sindsdien flink geëxperimenteerd met nieuwe manieren om informatie te delen en samen te werken met collega's. Zo gebruikten de medewerkers van de faculteitsbibliotheek Geesteswetenschappen *Google Docs* om gezamenlijk aan een jaarverslag te werken.

Enkele Spoetnikdeelnemers hebben hun blog voortgezet. Anderen zijn een nieuw blog begonnen als nieuwsvoorziening naar hun directe doelgroep.

Twee nieuwe doelgroepsites zijn gemaakt naast onze reguliere website: één voor startende studenten in de vorm van een blog en één voor startende wetenschappelijk medewerkers in de vorm van een wiki.

Navolging bij andere bibliotheken

Al gedurende de looptijd van *Spoetnik*, van januari tot mei 2008, bleek dat er veel belangstelling bij andere universiteitsbibliotheken voor ons programma was. We zijn benaderd door enkele instellingen voor hoger onderwijs met de vraag of we hetzelfde programma ook voor hun medewerkers wilden verzorgen. Al waren we op dat moment nog lang niet afgekickt van onze verslaving, we hebben toch besloten om niet op die verleidelijke vraag in te gaan. Dat behoort niet tot onze opdracht als afdeling. Wel stellen we *Spoetnik* beschikbaar onder een *Creative Commons* licen-

tie. Die bibliotheken kunnen de inhoud naar eigen goeddunken gebruiken, zondig teksten of opdrachten weglaten, aanvullen of veranderen. Uiteraard moeten die bibliotheken zelf een ondersteuningsteam hebben, bestaande uit voldoende medewerkers.

Inmiddels zijn vier andere instellingen met een eigen *Spoetnik*-versie zijn gestart: de Mediatheek van de Hogeschool van Amsterdam⁴, de Universiteitsbibliotheken van Twente⁵, Leiden⁶ en Utrecht⁷.

Ondertussen gaat de *23things* beweging in de Lage Landen door. Rob Coers is de landsgrens overgestoken met *23dingen* speciaal voor Vlaamse openbare bibliotheken⁸.

En ondertussen gebeuren er voortdurend weer nieuwe dingen op internet en op het snijvlak van internet en bibliotheken. Web 3.0 is in aantocht, al verschillen de meningen over wat dat begrip inhoudt nog zeer. Maar één trend is alvast duidelijk: *It's all about people*. Het internet wordt nog veel socialer en persoonlijker dan nu, en alles draait om het bouwen van "communities." Ik constateer dat met *Spoetnik* alvast een "community" in het leven is geroepen waarin mensen zijn voorbereid op die nieuwe ontwikkelingen.

Alice Doek
Bibliotheek Universiteit van Amsterdam
Singel 425
1012 WP Amsterdam
Nederland
a.a.doek@uva.nl

juni 2009

Via <<http://www.slideshare.net/aadoek>> is de Powerpoint-presentatie bij mijn oorspronkelijke lezing te bekijken.

Noten

¹ <<http://ubaspoeitnik.wordpress.com>> (bezoekt op 8 juni 2009).

² <<http://plcmcl2-about.blogspot.com>> (bezoekt op 8 juni 2009).

³ <<http://www.23dingen.nl>> (bezoekt op 8 juni 2009).

⁴ <<http://hvamed.wordpress.com>> (bezoekt op 8 juni 2009).

⁵ <<http://twente12.wordpress.com>> (bezoekt op 8 juni 2009).

⁶ <<http://7dingen.weblog.leidenuniv.nl>> (bezoekt op 8 juni 2009).

⁷ <<http://im2punt0.wordpress.com>> (bezoekt op 8 juni 2009).

⁸ <<http://www.23dingen.be>> (bezoekt op 8 juni 2009).